

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1940.

Första kammaren.

Nr 5.

Fredagen den 26 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Herr statsrådet *Möller* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 19, med anhållan om riksdagens yttrande angående de av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1939 vid dess tjugofemte sammanträde fattade beslutet;

nr 20, med förslag till lag om utsträckning av tiden för upptagande av växelprotest m. m. vid krig eller krigsfara;

nr 21, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 48 och 149 §§ lagen den 25 maj 1917 (nr 257) om försäkringsrörelse; samt

nr 22, med förslag till förordning om befrielse i visst fall från påföljd jämlikt § 41 mom. 1 värnpliktslagen den 30 juni 1936 (nr 443).

Justerades protokollen för den 20, 22 och 23 innevarande månad.

Företogs val av åtta ledamöter i kammarens första tillfälliga utskott, till vars behandling hänvisats de inom kammaren väckta motionerna nr 23, 33 och 52. Därvid avlämnades 69 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och alla utom en upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr *Johanson*, Karl August,
» *Wistrand*,
» *Härdin*,
» *Andersson*, Nils,
» *Elofsson*, Gustaf,
» *Hagström*,
» *Ericsson*, Herman,
» *Näslund*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i kammarens andra tillfälliga utskott, till vars behandling hänvisats de inom kammaren väckta motionerna nr 10, 12—14 och 51. Därvid avlämnades 54 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr *Heüman*,
» *Nordborg*,
» *Andersson*, Anders,
» *Magnusson*, Theodor,
» *Andersson*, Albert,

herr Björkman, Gustaf,
 » Franzon,
 » Karlsson, Gottfrid.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av sex suppleanter i kammarens första tillfälliga utskott. Därvid avlämnades 45 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Leander,
 friherre Beck-Friis,
 herr Söderkvist,
 » Lindblom,
 » Aronsson,
 » Andersson, Emil.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av sex suppleanter i kammarens andra tillfälliga utskott. Därvid avlämnades 45 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Witzell,
 » von Horn,
 » Elowsson, Nils,
 » Albertsson,
 » Elofsson, Gustaf,
 » Nisser.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet nedannämnda motioner:

nr 53, av herr *Larsson, Sam*, m. fl., om sammanförande av valen till riksdagens andra kammare och valen till landstingen till gemensam valdag; samt nr 54, av herr *Hansson, Sven*, m. fl., angående ändrade bestämmelser rörande val av vägstämmoombud.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott den av herr *Ström, Fredrik*, väckta motionen, nr 55, om rätt för kommuner att anvisa medel till luftvärn.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 56, av herr *Mannerskantz* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till om- och tilläggsbyggnad av marinens köttcentral i Karlskrona;

nr 57, av herr *Branting* m. fl., om anslag till omedelbar förstärkning av kustartilleriet m. m.;

nr 58, av herr *Mannerskantz* m. fl., angående ytterligare minst en jaktflottilj inom flygvapnet;

nr 59, av herr *Larsson, Sam*, m. fl., om understöd åt landsting och kommuner, vilkas ekonomiska ställning i synnerlig grad ogynnsamt påverkats av manskapsinkallelserna i samband med den förstärkta försvarsberedskapen;

nr 60, av herr *Johanson, Karl August*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till förvaltningsbidrag till landsfiskaler;

nr 61, av herr *Heiding* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till vägunderhåll på landet m. m.;

nr 62, av herr *Heiding* m. fl., om ökat anslag till bidrag till underhåll av enskilda vägar;

nr 63, av herr *Nisser* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till inköp av gatsten;

nr 64, av herr *Caap* m. fl., om ökat anslag till elektrifiering av banan Långsele—Boden;

nr 65 av herr *Velander* m. fl., om uppskov med förstatligandet av de enskilda järnvägarna m. m.;

nr 66, av herr *Wagnsson*, om rätt för folkskolläraren E. Pousette att tillgodoräkna sig viss tid för uppflyttning i löneklass; samt

nr 67, av herr *Bergman* m. fl., om ökat anslag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande.

Föredrogos och hänvisades till bevillningsutskottet nedannämnda motioner:

nr 68, av herr *Nordenson*, om ändrade bestämmelser rörande avdrag för förlust vid beräkning av skattepliktig inkomst av fastighet, rörelse och tillfällig förvärvsverksamhet;

nr 69, av herr *Nordenson*, om ändrade bestämmelser rörande avdrag vid beräkning av skattepliktig förmögenhet;

nr 70, av herr *Holstenson* m. fl., om upphävande av ortsgraderingen i fråga om de bevillningsfria skatteavdragen m. m.;

nr 71, av herrar *Öman* och *Holmström*, om sådan ändring av skattebetalningssystemet, att skatterna komma att betalas samma år som inkomsten intjänats, m. m.;

nr 72, av herr *Gustavson, John*, m. fl., om utredning rörande effektiv beskattning av vissa lyxvaror;

nr 73, av herr *Löfvander* m. fl., om sänkning av den s. k. nöjesskatten vid hästporttävlingar; samt

nr 74, av friherre *de Geer* m fl., angående tullen å vissa slag av frukt.

Föredrogos och hänvisades till bankoutskottet nedannämnda motioner:

nr 75, av herr *von Stockenström* m. fl., om utredning rörande höjd pensionsålder för statsanställda m. fl.; och

nr 76, av herr *Nordenson* m. fl., om anslag till åldersstöd åt privatsköterskor.

Föredrogos och hänvisades till behandling av lagutskott nedannämnda motioner:

nr 77, av herr *Björkman, Gustaf Adolf*, m. fl., med förslag till lag angående för statens säkerhet och ordningen i landet farliga sammanslutningar;

nr 78, av herr *Ewerlöf* m. fl., om sådan ändring i värnpliktslagen, att in-skränkningen i antalet till vapenutbildning i fredstid uttagna värnpliktiga upphäves, m. m.;

nr 79, av herr *Tjällgren*, om översyn av lagstiftningen angående rekvisition för krigsmaktens behov;

nr 80, av herr *Aronsson* m. fl., om vissa ändringar i häst- och fordonsanskaffningslagen m. m.;

nr 81, av herr *Johanson, Karl August*, angående rösträtten vid val av gode män enligt lagen om delning av jord å landet;

nr 82, av herr *Nilsson, Bror*, om lagstiftning angående servitutsrättens förhållande till stadsplanelagstiftningen;

nr 83, av herr *Strömberg*, om inbegripande av yrkessjukdomen skrivkramp under lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar; samt

nr 84, av herr *Andersson, Karl*, och herr *Nilsson, Theodor*, om lagstadgad semester för arbetare vid statliga, statskommunala och kommunala reservarbeten.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet nedannämnda motioner:

nr 85, av herr *Svedberg* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till svenska vall- och mosskulturföreningen;

nr 86, av herr *Heiding* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till svenska vall- och mosskulturföreningen;

nr 87, av herr *Mannerskantz*, om ändrade grunder för disponerande av bidrag till ladugårdsförbättringar;

nr 88, av herr *Sten*, om åtgärder för höjande av stödjordbrukens avkastning och för anpassning av deras livsmedelsproduktion efter tidsförhållandena;

nr 89, av herr *Velander* m. fl., om tillsättande av en kommission för det norrländska näringslivets förkovran;

nr 90, av herr *Andersson, Verner*, angående organisationen av regleringen av ägghandeln;

nr 91, av herr *Mannerskantz* m. fl., om ändrade grunder för jakt efter sjöfågel å vissa vatten och områden; samt

nr 92, av herr *Branting* m. fl., om åtgärder till bevarande av de svenska skogarna för brand i händelse av krig.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den av herr *Andersson, Verner*, m. fl. väckta motionen, nr 93, angående slopande av markegångssättningen.

Föredrogs och hänvisades till kammarens första tillfälliga utskott den av herr *Larsson, Sam*, m. fl. väckta motionen, nr 94, om införande av s. k. sommartid.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 95, av herr *Holmström*, om införande av skjututbildning för gossar samt utbildning i röda kors- och lottaverksamhet för flickor vid högre allmänna läroverk och motsvarande läroanstalter;

nr 96, av herr *Söderkvist* m. fl., angående skyldighet för skoldistrikt att till underlättande av lång och besvärlig skolväg anordna skolskjutsar;

nr 97, av herr *Brandt* m. fl., om upplåtande av folkskolornas gymnastiklokaler till den frivilliga gymnastikrörelsen; samt

nr 98, av herr *Ohlin* och herr *Andersson, Elof*, om förhindrande av att statsanställdas befordringsutsikter eller lönetursberäkning ogynnsamt påverkas av militärtjänstgöring m. m.

Föredrogos och hänvisades till konstitutionsutskottet nedannämnda motioner:

nr 99, av herr *Andrén* m. fl., om åtgärder till effektivisering av statsrevisorerernas verksamhet;

nr 100, av herr *Pauli* m. fl., om ändrade grundlagsbestämmelser beträffande suppleanter i utrikesutskottet och utrikesnämnden; samt

nr 101, av herr *Ström, Fredrik*, angående ändring av tryckfrihetsförordningens bestämmelser om tryckfrihetsjuryn.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 102, av herr *Herlitz* m. fl., om anslag till inventarier för förvaring av handlingar å landstomsområdesbefälhavarexpeditioner;

nr 103, av herr *Bondeson* m. fl., om ökat anslag till frivillig landstomsutbildning;

nr 104, av herr *Herlitz* m. fl., om bidrag av statsmedel till anskaffande av viss luftvärnsmateriel;

nr 105, av herr *Nilsson, Bernhard* och herr *Holstenson*, om anslag till bidrag till uppförande av hem för kroniskt sjuka;

nr 106, av herr *Caap*, om åtgärder till främjande av förvaltningsrättens ställning vid svenskt statsuniversitet;

nr 107, av herr *Egnell* m. fl., om uppskov med obligatoriskt införande av det sjunde läsåret i folkskolan m. m.;

nr 108, av herr *Franzon*, om utredning angående järnförädlingsanläggningar i Norrtälje och Hargshamn;

nr 109, av herrar *Asplund* och *Svedberg*, om anslag till uppförande och provdrift av en retortkolningsugn; samt

nr 110, av herr *Friggeråker*, om utökning av den stadgade arbetstiden för befattningshavare i statens tjänst.

Föredrogos och hänvisades till bevillningsutskottet nedannämnda av herr *Björck* m. fl. väckta motioner:

nr 111, om importreglering för blomsterlökar m. m.; och

nr 112, angående skatt å vissa slag av veckotidningar m. m.

Föredrogos och hänvisades till bankoutskottet nedannämnda motioner:

nr 113, av herrar *Andrén* och *Tamm*, angående en omprövning av frågan om pensionsåldern för statens befattningshavare; samt

nr 114, av herr *Bäcklund*, om befrielse för delägare i statens järnvägars änke- och pupillkassa från erläggande i visst fall av tilläggsavgifter.

Föredrogos och hänvisades till behandling av lagutskott den av herr *Herlitz* m. fl. väckta motionen, nr 115, om rätt för kommuner att anslå medel till luftvärn och luftskydd.

Föredrogos och hänvisades till jordbruksutskottet nedannämnda motioner:

nr 116, av herr *Andersson, Emil*, och herr *Bodin, Karl*, om ökat anslag till jordbrukets maskinlånepfond m. m.; samt

nr 117, av herr *Andersson, Emil*, och herr *Gustavson, John*, om sänkning av järnvägsfrakten för färsk sill och fisk över linjen Trelleborg—Sassnitz.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 118, av herr *Bergman*, om ändring i bestämmelserna rörande utdelning av statsstipendier vid universiteten och karolinska mediko-kirurgiska institutet; samt

nr 119, av herr *Brandt* m. fl., om ökat utrymme åt undervisningen i de nordiska grannländernas språk inom vårt skolväsen.

Föredrogs och hänvisades till kammarens andra tillfälliga utskott den av herr *Persson* m. fl. väckta motionen, nr 120, om åtgärder för nedbringande av byggnadskostnaderna i fråga om den offentliga byggnadsverksamheten.

Föredrogos och hänvisades till kammarens första tillfälliga utskott nedannämnda motioner:

nr 121, av herrar *Andrén* och *Tamm*, om utredning angående praktiska åtgärder i syfte att tillgodogöra samhället de partiellt arbetsföras arbetskraft; samt

nr 122, av herrar *Persson* och *Holstenson*, om utredning rörande åskskydd för landsbygdens behov.

Föredrogos och hänvisades till utrikesutskottet herr *Lindhagens* motioner:

nr 123, om svenskt, helst skandinaviskt initiativ till medling, vapenstillestånd på ost- och västfronterna och sammankallande av en världsfredskongress i Haag eller Rom för diskussion och beslut om den varaktiga världsfredens närmaste problem;

nr 124, om ett neutralt världsspråk som en grundval för en internationell rättsordning och varaktig fred;

nr 125, om nationaliteternas självbestämmanderätt som en grundval för en internationell rättsordning och varaktig fred;

nr 126, om återupprättande av ett fritt Tjeckien med eget språk och inga irredenta;

nr 127, om återställande av ett fritt polsktalande Polen utan irredenta;

nr 128, om judarnas nationalitetsproblem; samt

nr 129, om de s. k. färgade rasernas i Asien och Afrika rättigheter samt förbud eller begränsning av bombplans och u-båtars användning.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet herr *Lindhagens* motioner:

nr 130, om höjande av anslaget till upplysningsarbetet för freden till dess förra belopp;

nr 131, om anslag till upplysningsarbete för freden även åt Freds- och skiljedomsföreningen;

nr 132, om resebidrag till vissa fredsföreningar; samt

nr 133, om annan lydelse av rubriken under tredje huvudtiteln: »upplysningsarbete för freden».

Föredrogos och hänvisades till behandling av lagutskott herr *Lindhagens* motioner:

nr 134, om en ledande tanke och en ordnande hand över jordfrågorna;

nr 135, om återställande av tidigare förbud för inmutningar å kronojord i de tre nordligaste länen;

nr 136, om återställande av tidigare lag om koncession på högst 40 år för framdragande av kraftledningar;

nr 137, om laga lapprikedagar vart fjärde år;

nr 138, om utvidgning av lapparnas (sames) självbestämningssätt; samt

nr 139, om en ny mänskligare syn på problemet psykiatri och rättsskipningen.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *Lindhagens* motion, nr 140, om straffrifyklarades, frigivna fångars och villkorligt dömdas försörjningsproblem.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet herr *Lindhagens* motion, nr 141, om vissa ändringar i och allmän revision av grundlagarna.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet herr *Lindhagens* motion, nr 142, om ett återupptagande av den gamla frågan om resande av ett nationalmonument framför riksdagshuset.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 19—22 blevo desamma på begäran bordlagda.

Anmäldes och bordlades

konstitutionsutskottets memorial nr 1, i anledning av andra kammarens remiss av motionen nr 33 av herr Andersson i Malmö m. fl. om inrättande av kommunala bouppteckningsbyråer;

statsutskottets utlåtanden:

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beviljande av lån till aktiebolaget Kattstrupeforsen m. m.;

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande av luftskyddsrum i vissa postverket tillhöriga fastigheter; och

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag under sjätte huvudtiteln till kommittéer och utredningar genom sakkunniga; samt

jordbruksutskottets utlåtande nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avlöningsförmåner till viss lärarpersonal vid lantbruks- och lantmannaskolor under tjänstledighet för militärtjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap m. m.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 2.45 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 30 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Herr statsrådet *Andersson* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 25, angående anvisande å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 av vissa anslagsmedel.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Under hänvisning till bifogade läkarintyg, får jag härmed vördsamt anhålla om ledighet tills vidare från riksdagsgöromålen.

Stockholm den 29 januari 1940.

Karl Karlsson.

Härmed intygas, att herr *Karl Karlsson*, född den 11 april 1886, från 21 Inedalsgatan, som enligt uppgift är medlem av erkänd sjukkasse, den 29 januari 1940 av mig tagits under behandling för luftrörskatarr med feber och anbefallts fullständig avhållsamhet från arbete samt att följande särskilda föreskrifter givits: sänkläge + medicin; ifrågavarande medlem får ej vistas ute och är anmodad återkomma den 5 februari 1940.

Stockholm den 29 januari 1940.

G. Münnich,

leg. läkare, ledamot av Sveriges läkarförbund.

På gjord proposition bifölls ansökningen för den tid, det i åberopade läkarintyget omförmälda hindret varade.

Föredrogs Kungl. Maj:ts proposition nr 19, med anhållan om riksdagens yttrande angående de av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1939 vid dess tjugofemte sammanträde fattade besluten.

Propositionen hänvisades, såvitt angick rekommendationerna (nr 57 och 60) angående yrkesutbildning och angående lärlingsväsen till statsutskottet samt i övrigt till behandling av lagutskott.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 20, med förslag till lag om utsträckning av tiden för upptagande av växelprotest m. m. vid krig eller krigsfara;

nr 21, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 48 och 149 §§ lagen den 25 maj 1917 (nr 257) om försäkringsrörelse; samt

nr 22, med förslag till förordning om befrielse i visst fall från påföljd jämlikt § 41 mom. 1 värnpliktslagen den 30 juni 1936 (nr 443).

Föredrogs konstitutionsutskottets memorial nr 1, i anledning av andra kammarens remiss av motionen nr 33 av herr Andersson i Malmö m. fl. om inrättande av kommunala bouppteckningsbyråer.

*Ang. remiss
av motionen
II: 33.*

Detta memorial lydde:

»Till konstitutionsutskottet har andra kammaren enligt protokollsutdrag för den 22 innevarande januari månad hänvisat en därstädes av herr *Andersson* i Malmö m. fl. väckt motion nr 33, vari hemställas, »att riksdagen för sin del beslutar en lagstiftning av ungefär följande innehåll: 'kommun må, om densamma så finner lämpligt, och dödsbo därom gör framställning, genom för ändamålet inrättad bouppteckningsbyrå eller på annat liknande sätt, lämna biträde vid upprättande av bouppteckning efter person, som avlidit och som vid dödsfallet var mantalsskriven i kommunen'.»

Enär det i motionen väckta förslaget enligt utskottets mening är av beskaffenhet att ej böra av utskottet handläggas, föranledes utskottet att till andra kammaren återlämna ifrågavarande motion, vilket utskottet får för riksdagen anmäla.»

Herr förste vice talmannen: Jag får hemställa, herr talman, att kammaren måtte besluta att lägga det nu föredragna memorialet till handlingarna med förklarande att ifrågavarande motion är av beskaffenhet att böra behandlas av lagutskott.

Vad herr förste vice talmannen sålunda hemställt bifölls.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 12—14 och jordbruksutskottets utlåtande nr 3.

Föredrogs och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade proposition nr 25.

Herr Lindhagen erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Jag skall be att få framställa tre interpellationer, som stå i sammanhang med varandra på det sättet, att de röra sig om de tre nu pågående krigen, vilka med sitt intima kausalsamband tillsamman manifesteras den barbariska världssituation i vilken vi befinna oss: Jag menar kriget på östfronten och västfronten i Europa samt på östfronten i Asien.

*Interpellation
ang. svenskt
initiativ till
medling i det
rysk-finska
kriget.*

Det rysk-finska kriget har på marken ännu icke kommit till mer än ett ställningskrig vid den stora landgränsen. Denna situation bör utnyttjas, innan det blir alldeles för sent med förhoppningarna om ett förnuft. På ömse sidor lägges bara bränsle under ett allt mer stegrat krigstillstånd. Då bör det synas vara en plikt, synes mängen, för grannar att åtminstone ha framträtt med försök till ett återtag även från vansinnet.

Kammarens ålderspresident vågar därför utbedja sig första kammarens tillstånd att få till utrikesministern framställa följande frågor:

1. Kan det ej tänkas att gamla Sverige av omtanke för broderlandet, farhåga för sin gamla ryska fara och medkänsla med mänskliga åskådningssätt genom sin regering tar initiativ i förening helst med skandinaverna till medling i detta krig för vapenstillestånd och återupptagande därunder av de fredliga förhandlingarna, som så bryskt avbrutits av de båda krigförande staternas regeringar?

2. Är det ej riktigt, att därvid, såsom så sällan sker, tages främst hänsyn

Interpellation ang. svenskt initiativ till medling i det rysk-finska kriget.

(Forts.)

till de å båda sidor kommenderade stackars soldaterna och deras familjer, vilka sannerligen icke älska detta krig, med vilket deras regeringar begåvat dem, låt vara av olika motiv?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågakvarande spörsmål finge framställas.

Interpellation ang. svenskt initiativ till medling i kriget på västfronten.

Ordet gavs ånyo till herr **Lindhagen**, som nu anförde: Vid sidan av det i föregående interpellation berörda kriget på ostfronten i Europa ruvar sedan länge ett annat krig av ännu väldigare dimensioner, redan i begynnelsen ett världskrig kan man säga. Det går för fullt i luften och på haven och trampar där under fötterna på båda sidor även de neutrala staternas oberoende och havens frihet utanför landgränserna. Krigsförklaringar med spillda liv och materiella förstörelser i myckenhet gå även där under segerfreders och annat vanstyres makt fram såsom en s. k. folklig rättighet.

På landgränserna rustar man förtvivlat men tövar att låta Europas vansinne bryta löst av fruktan för ovisshet, om den i båda fallen tillämnade segerfreden med dess nya förstörelser kommer att tillfalla den egna eller andra sidan. På sistone ha deras tidningar till och med börjat kräva åtminstone Sveriges och även Norges deltagande i krigets kriminaliteter på den ena eller andra sidan för att även med våra lik och vår materiella konkurs bana väg för den enas eller andras segerfred och intressen i skilda världsdelar.

Denna situation är således, om än camouflerad, intimt sammanknuten med vad som nu försiggår på den rysk-finska gränsen.

Kammarens ålderspresident vågar därför utbedja sig första kammarens tillstånd att få till utrikesministern framställa följande frågor:

1. Kan det ej tänkas, att gamla Sverige av omtanke om sig och Norden och av medkänsla med humaniteten och farhågor för västfronternas segerfred genom sin regering tar initiativ i förening helst med skandinaverna till medling i eget, Nordens, de krigförandes och hela mänsklighetens intresse för vapenstillestånd och återupptagande av fredliga förhandlingar för en ny världsordning, upptornad på de gudomliga lagarna, vilka så bryskt avbrutits även här av de för segerfred krigförande staternas regeringar?

2. Är det ej riktigt att även där tages i främsta linjen hänsyn till de stackars soldaterna å båda sidor och deras familjer, vilka sannerligen icke heller älska detta segerfredskrig, med vilket deras regeringar begåvat dem, låt vara av skilda motiv?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Interpellation ang. svenskt initiativ till fredsslut mellan Japan och Kina.

Härefter lämnades ordet ånyo till herr **Lindhagen**, som yttrade: Det pågår för närvarande *ett tredje krig* med utnyttjande av alla länders barbariska styrelsesätt, upptornade främst på rustningar. Det är broderkriget mellan *Japan* och *Kina*, mellan två folk av samma ras med rika själsliga fallenheter. I synnerhet Kina sedan gammalt världshistoriens mest humanistiskt besjälade land.

Detta krig ligger långt ifrån oss och dock ligger det alldeles inpå oss med sitt nära sammanhang med europeiska stormakters fronter i de båda europeiska krigen.

Det blir nog ingen fred för det nedsjunkna Europas vare sig stora eller små stater, förrän Asien och för övrigt även Afrika i tidernas längd komma nå-

Interpellation ang. svenskt initiativ till fredsslut mellan Japan och Kina.
(Forts.)

gorlunda till sin rätt i ett stundande samförstånd mellan världsdelarna. När Kina och Japan åter slutit fred, kommer nog bådas länge omfattande utrikespolitik »Asien åt asiaterna» att stiga fram igen vid horisonterna. Först då stundar en befrielse även för Europas stormakter att till eget fördärv specialisera sig i storrustningar samt hot och övergrepp även mot mindre stater.

Man må ha förståelse för överbefolkade stormakters svårigheter. Mången hänsyn på sidovägar kan här vara tillåtlig. Men å andra sidan må väl vårt klots stater till sist förstå, att det ej finnes några andra solsystem med kolonisering för oss. Vi böra således överallt hålla måtta med barnalstringen och olyckliga nya varelsers utkastande utan skydd och bröd i en överbefolkad värld. Detta kan vara på tiden att vi besinna något även i Sverige. De barnrika familjernas kaninism för att landet skall få flera soldater och flera industriarbetare och ett försummat jordbruk och utan erforderliga jordtilldelningar är knappast, såsom vi nu mångenstädes tro, att räkna till den yppersta statskonsten.

Med fred över Österlandet skulle åter sås sådd för den gamla kinesiska visdomen, som hos varje medlem av landet fordom formulerades så: »goda människor bliva icke soldater». När Västerlandets materialism tack vare förkortade avstånd även kan befruktas av det gamla Österns humanism, då blir detta samförstånd den främsta garantien för världsfreden. Det avlägsna kriget i det avlägsna Östern hänger således nära samman med de två barbakrigen i Europa.

Detta har ju icke blivit klart ännu för närsynt europeism, som alltid varit sig själv nog. Men det meniga fredsfolket i Europa börjar allt mer komma på andra tankar.

Första kammarens ålderspresident vågar sålunda, trots allt, tillåta sig att utbedja kammarens tillstånd att få till utrikesministern framställa följande tredje interpellation i världsfredsfrågan:

Kan det ej tänkas, att gamla Sverige av omtanke för inställandet av ständiga europeiska krig och särskilt nu av farhåga för broderlandet Finland genom sin regering tar initiativ i förening om möjligt med skandinaverna för en uppfordran till Japan och Kina att nu omsider sluta fred i hela världsfredens intresse och fortkomsten någon gång av »fred på jorden och människorna en god vilja».

Även detta spörsmåls framställande medgavs av kammaren.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.14 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.